

**INTELIGENȚELE MULTIPLE –
INTELIGENȚA LINGVISTICĂ**

Lector univ. dr. VÎRTOP Sorin-Avram
Universitatea “Constantin Brâncuși” din
Târgu-Jiu

Abstract: Lucrarea tratează cu aspecte ale diversității conceptuale filosofice, psihologice și științifice referitoare la problematica inteligenței lingvistice. Problema conflictului dintre unitate și diversitate se regăsește și la nivelul acestei teme iar o abordare holistă reprezintă o cale eficientă de a înțelege și transfera această problematică înspre o aplicare practică eficientă.

Cuvinte cheie: inteligențe multiple, inteligență lingvistică, constructe, potențial

“Împreună cu munca, limbajul, înțeles ca unitate indisolubilă dintre vorbire și gândire, face parte integrantă din modul de a fi al omului.”[1] Tratarea tipurilor de inteligențe este o problemă cu un grad de dificultate complex. În primul rând pentru că o analiză obiectivă este dificil de realizat iar pe de altă parte o analiză izolată a unui tip de inteligență este lipsită de relevanță dacă nu sunt luați în considerare și alți factori importanți din diferite domenii și contexte. O analiză a fiecărui tip de inteligență este relevantă pentru persoanele care se ocupă cu educația indiferent de ce tip, formal, non-formal, informal, și nivel este aceasta. În foarte multe situații educația este confundată cu pedagogia, este definită prin referire la pseudoconcepte, la idei preconcepute astfel încât este foarte dificil să mai poată fi înțeles cu adevărat sensul, menirea și natura acțiunii educaționale pe care societatea actuală dintr-un loc sau altul trebuie să o aibă în vedere. Tot așa cum este dificil să avem o imagine

**THE MULTIPLE INTELLIGENCES
THEORY – LINGUISTIC
INTELLIGENCE**

VÎRTOP Sorin-Avram PhD
University „Constantin Brâncuși” from
Târgu-Jiu

Abstract: The paper approaches the aspects regarding the philosophical, psychological, and scientific conceptual diversity of issues related to linguistic intelligence. The conflict between unity and diversity can be found about this issue and a holistic approach is an effective way to understand and pass this problem onto an effective practical application.

Keywords: multiple intelligences, linguistic intelligence, construct, potential.

"Together with the work, language, understood as the indissoluble unity of speech and thought, is part of how to be human." [1] Discussing the types of intelligences is a problem with a complex difficulty. Primarily because an objective analysis is difficult, and secondly, an isolated analysis of one type of intelligence is irrelevant if there are not taken into account other important factors from various fields and contexts that are in connexion with this. An analysis of each type of intelligence is relevant to people involved with education no matter of what type, formal, non-formal, informal, and level this is. In many cases education is confused with pedagogy, is defined by reference to pseudo-concepts, the bias so that it can still be very difficult to really understand the meaning, purpose and nature of the educational action that the present day society from one place or another must to take into consideration. Just as it is difficult to have an overview of the types and levels of diversity when it

asupra diversității de tipuri și nivele atunci când ne referim la educație, este și să înțelegem diversitatea și natura acestei diversități atunci când aducem în discuție conceptul de inteligență, tipologia și problematica acestuia. Teoria inteligențelor multiple a constituit un subiect de atracție și fascinație la sfârșitul secolului al XX-lea. Multe speranțe și așteptări au fost atașate acestei teorii despre care marea majoritatea a ajuns să cunoască totuși destul de puțin dar care a constituit un steag de luptă pentru mulți educatori chiar dacă nivelul de acces și aplicabilitate practică a teoriei era foarte scăzut. Este posibil ca unul dintre motivele pentru care această teorie a dat naștere unui interes atât de mare să fi fost tocmai faptul că aducea în discuție o diversitate de la care până atunci mulți s-au simțit excluși. Astfel că atât educația cât și inteligența se află situate pe același plan în nevoia de a fi înțelese și explicate prin pluralitate. Acum dacă pentru unii acest set de concepte reprezentau doar niște definiții monolit totuși istoria psihologiei și educației ne arată că explicitarea și multiplicitatea la nivelul acestor concepte există și nu este ceva de care istoria științei pedagogice este străină. Entuziasmul pentru o teorie sau alta cu așteptări ale unor soluții miraculoase reflectă de fapt probleme de cu totul altă natură și arată nevoia de reafirmare pentru fiecare generație de educatori a modalităților cum știința rezolvă o problemă sau alta. Nevoia de educație și formare continuă a educatorilor este o realitate.

Cele opt tipuri de inteligențe circumscrise teoriei inteligențelor multiple lărgesc cadrul conceptual care pentru aproape un secol a fost dominat de fundamentele asociate cu teoriile lui Alfred Binet și Jean Piaget. Teoria inteligențelor multiple nu vine să anuleze aceste teorii ci afirmă realitatea multitudinii și a diversității la nivelul potențialului uman.

Antichitatea și evul mediu nu au fost străine de posibilitățile pe care le oferă limbajul. Secolul al XIX-lea ne oferă

comes to education, is to understand the diversity and nature of this diversity when bringing into question the concept of intelligence, typology and its problems. The theory of multiple intelligences has been a subject of attraction and fascination at the end of the twentieth century. Many hopes and expectations have been attached to this theory about the vast majority came to know quite a bit but still was a battle flag for many trainers and access even if the practical application of the theory was very low. It is possible that one of the reasons why this theory has given rise to so much interest has been that it brought into question the very fact of diversity which by then many felt excluded. So both education and intelligence are on the same plan in the need to be understood and explained by plurality. Now if for some this set of concepts that were still mere monolithic definitions the history of psychology and education shows that the explanations and the multiplicity at the level of these concepts exists and that it is not something that is foreign to the history of educational sciences. Enthusiasm for one theory or another with expectations of miraculous solutions actually reflects problems of a different nature and shows the need to affirm for each generation of educators the ways how science solves a problem or another. The need for education and continuous training of teachers is a reality.

The eight types of intelligences circumscribed to the theory of multiple intelligences broaden the conceptual framework which for almost a century was dominated by fundamentals associated with the theories of Alfred Binet and Jean Piaget. Multiple intelligences theory comes not to cancel these theories but to affirm the reality of multitude and diversity of the human potential.

Antiquity and Middle Ages were not foreign to the opportunities the language represents. Nineteenth century has witnessed the separation of philosophy and theology and the emergence of psychology, meanwhile in the

separarea de filosofie și teologiei și afirmarea abordărilor psihologie pe când secolul al XX-lea excelează prin studiile asupra inteligenței, a filosofiei limbajului, și îmbinarea tehnologiilor informaționale în analiza modalităților de comunicare și multimedia din perioada post-modernă. Putem afirma că studiul inteligenței lingvistice înseamnă studiul filosofiei, teologiei, psihologiei, medicinei, artelor, muzicii și al informaticii.

Poezia, retorica și oratoria constituiau deja preocupări majore pentru cultura antică grecească și latină. Dincolo de maieutică și euristică, Aristotel consideră că retorica este o chestiune cu problemele și soluțiile proprii care necesită mai multă atenție decât i-a fost în general acordată. Astfel problema principală nu este cum oratorul stârnește emoțiile auditorilor sau care ar fi cea mai bună formă în care își prezintă argumentul, ci care sunt fovele dovezilor pe care le prezintă acestora și cum le prezintă pentru a conduce la convingere în rândul auditorului. Pe parcursul lucrării Aristotel arată că și alte trăsături sunt necesare pentru a fi un bun orator și anume oratorul trebuie să se înfățișeze auditorului ca un om de un anumit caracter, astfel că studiul emoțiilor și al tipului de caracter este parte din pregătirea unui bun orator. *Retorica* pentru Aristotel trebuie să aibă un caracter practic, și să ne arate cum să alcătuim un discurs bun după cum în *Poetica* ne arată cum să procedăm când scriem o tragedie. Oratoria este o artă practică subordonată asemenea medicinei și strategiilor artei care este *Politica* și care are ca scop ultim, fericirea umană. Ca și artă dacă se poate afirma astfel, trebuie să urmărească demonstrarea adevărului, folosind inducția și silogismul, și trebuie să fie în strânsă legătură cu logica.[2] O situație cu totul aparte o reprezintă *Institutio oratorica* a lui Quintilian(c.35-c.100), lucrarea nu tratează doar cu teoria și practica retoricii ci și cu fundamentele educației, formării și dezvoltării oratorului. Pe de o parte Quintilian apreciază punctele de vedere

twentieth century the studies of intelligence take various approaches, the philosophy of language, and the combination of information technologies and communication methods in the analysis of post-modern media. We may affirm that the study of linguistic intelligence is the study of philosophy, theology, psychology, medicine, art, music and computer.

Poetry, rhetoric and oratory is already a major concern for the antique culture Greek and Latin. Beyond maieutics and eustics, Aristotle believes that rhetoric is an issue with its own problems and solutions that require more attention than it was generally granted. Thus the main problem is not how the orator stirs the publics' emotions or what would be the best form for him to present his argument, but which are the forms of his evidences and how they should be presented to them to lead to conviction among auditors. Throughout his work Aristotle shows that other features are needed to be a good orator, namely, the orator should appear as a man of a certain character, so that the study of emotions and the type of character is part of the preparation of a good speaker. Rhetoric for Aristotle must be practical, and show us how to devise a good speech as the *Poetics* shows us how to do when writing a tragedy. Oratory is a practical art subordinated as medicine and strategies to the *Politics* and aims as the ultimate scope, human happiness. As art if one can say so, it must follow to demonstrate the truth, using induction and syllogism, and must be closely related to logic. [2] A very special case is the *Institutio oratorica* by Quintilian (c.35- c.100), the work not only deals with the theory and practice of rhetoric but also with the foundations of education, training and the development of the orator. On the one hand Quintilian appreciate the views of Cicero and in turn acts as a benchmark for other philosophers and theologians such as Augustine whose philosophical and theological language when dealing with sign language and figuratively speech reflects the

ale lui Cicero și la rândul său se constituie ca un punct de reper pentru alți filosofi și teologi precum Augustin al cărui limbaj filosofic și teologic atunci când tratează limbajul semnelor și cel figurativ reflectă influența lui Quintilian. Interesul pentru Quintilian se regăsește nu doar în scrierile lui Petrarca dar îl găsim și în scrieri precum cele ale lui Martin Luther care afirmă că îl preferă pe Quintilian deoarece „educă și demonstrează în același timp elocință, adică, educă prin cuvânt și faptă.”[3] Opera lui Quintilian este menționată în scrierile lui Montaigne și Lessing, iar în secolul al XIX-lea în *Autobiografia* lui John Stuart Mill. Unul dintre motivele pentru care istoria educației îi conferă un loc aparte este faptul că este unul dintre primii care promovează o educație centrată pe copil și pe lângă acest aspect realizează tratarea detaliată a sistemului retoric care este relevantă și astăzi pentru studenți, scriitori și retoricieni. Filosofia medievală ne oferă și alte exemple relevante din perspectiva filosofiei limbajului precum utilizarea analogiei de către Toma d’Aquinas. Calea spre înțelepciune și salvare este relevată prin intermediul metaforei după cum ne demonstrează Jacob Boehme, iar semnul creatorului se află pe toate lucrurile. [4] Tot în scrierile autorilor din antichitate își fundamentează concepțiile și John Milton, în lucrări precum *Areopagitica*, și care afirmă în lucrarea *Despre educație* că „*cunoașterea științifică, deprinderea practică și elevarea morală sunt cele trei virtuți pe care adevăratul profesor trebuie să le aibă în permanență în fața sa.*” [5] Secolul al XIX-lea oferă o nouă perspectivă asupra limbajului deși continuă într-o anumită măsură ideile lui Giambattista Vico, Jean Jacques Rouseau, și Johann Gottfried Herder, despre această perioadă Ernst Cassirer afirmă că „*toți considerau limbajul esențial în conținutul său teoretic, în relația sa cu cunoașterea ca un întreg și contribuția sa la dezvoltarea cunoașterii.*” [6] În secolul al XX-lea filosofia limbajului este reprezentată prin filosofi precum Ludwig

influence of Quintilian. Quintilian interest is reflected not only in the writings of Petrarch but we find it in the writings of Martin Luther where he affirms that he prefers Quintilian because he "*educates and at the same time demonstrates elocquence, that is, he teaches in word and deed most happily.*" [3] This work is mentioned in the writings of Montaigne and Lessing, and in the nineteenth century by John Stuart Mill in his *Autobiography* . One of the reasons why the history of education gives it a special place is that it is one of the first authors and works to promote a child-centered education and in addition to this a thorough treatment of rhetorical system that is relevant today for students, writers and rhetoricians. Medieval philosophy gives other examples from the perspective of philosophy of language such as the use of analogy by Thomas d'Aquinas. The path to wisdom and salvation is revealed through metaphor as Jacob Boehme shows us, and the sign maker is on everything. [4] Also in the writings of ancient authors has fundamented John Milton his ideas, in such works as *Areopagitica*, and affirms in works like *On Education* that "*scientific knowledge, practical skills and moral elevation are the three virtues that the true teacher must have always before him.*" [5] The nineteenth century offers a new perspective on language although it continues to a certain extent the ideas of Giambattista Vico, Jean Jacques Rouseau, and Johann Gottfried Herder, about this period Ernst Cassirer states that "*they all considere language essential in its theoretical content, its in relation to knowledge as a whole and its contribution to the development of knowledge.*" [6] In the twentieth century the philosophy of language is mostly remarkable extended by the works of Ludwig Wittgenstein and Martin Heidegger for whom the language as the abode of being.

The theory of evolution, the research in psychology and medicine extends the diverse aspects of regarding language and speech. Thus E.H. Lenneberg presents five reasons

Wittgenstein și nu în ultimul rând Martin Heidegger pentru care limba este sălașul ființei.

Teoria evoluționismului, dezvoltarea cercetărilor din psihologie și medicină diversifică aspectele referitoare la limbă și limbaj. Astfel E.H. Lenneberg prezintă cinci motive pentru relevanța biologiei la studiul limbii și al limbajului, acestea sunt: (1) corelațiile anatomice și fiziologie, (2) stadiile de dezvoltare, (3) dificultățile în a suprima limbajul, (4) limbajul ca formă de activitate specific umană, (5) universalitatea limbajului. [7]. Dincolo de abordările filosofice sau biologice problematica cercetărilor din educație a adus în prim plan modul cum aspectele legate de limbă și limbaj trebuie valorificate în mediul educațional. Aceste lucruri se regăsesc în cercetările lui Jean-Martin Charcot, Eduard Séguin, Jean Marc Gaspard Itard. Cercetările lui Alfred Binet și ale lui Théodore Simon au condus la rezultate cu impact pe termen foarte lung pentru domeniul educațional. „S-a remarcat orientarea finală a lui Binet spre domeniul stric pedagogic sau mai exact psihopedagogic. Nici o dimensiune psihică sau fizică a personalității umane nu este examinată în sine și pentru sine, ci din perspectiva formării și dezvoltării ei. De exemplu, paginile despre ortopedia mentală, în care autorul se ocupă de educația inteligenței sunt o probă evidentă a acestei orientări.” [8]. Una dintre contribuțiile majore ale cercetărilor lui Alfred Binet și ale lui Jean Piaget a fost modul cum inteligența lingvistică și logico-matematică au dominat și determinat principiile proiectărilor curriculare. O analiză a inteligenței lingvistice nu poate neglija contribuția lui B.S. Skinner contribuția lucrării *Comportamentul verbal (Verbal behaviour)* este considerată a fi una moderată datorită faptului că în aceeași perioadă cu activitatea lui Skinner în domeniul lingvisticii cercetările urmau o cu totul altă perspectivă precum cele ale lui Noam Chomsky și care au stârnit mai mult interes.[9]

for the relevance of biology to the study of language and speech, these are: (1) anatomical and physiological correlations, (2) stages of development, (3) difficulties in suppressing language, (4) language as a form of specific activity human (5) universal language. [7]. Beyond philosophical and biological approaches to research in education issues brought to the fore how aspects of language and speech should be valued and integrated in the educational realm. These aspects have fundamental background in the research of Jean-Martin Charcot, Eduard Séguin, Jean Marc Gaspard Itard and others. The research activity of Alfred Binet and Théodore Simon have lead to results with a great impact on the educational field. *"It was noted Binet's final guidance to the stricly pedagogical realm or more exactly psychopedagogical. No mental or physical dimension of the human personality is considered in itself and for itself, but in terms of its training and development. For example, the pages about mental orthopedics, where the author deals with the education of intelligence, are clear evidence of this guidance."* [8] One of the major contributions of the and research of Alfred Binet and of Jean Piaget has been that of how linguistic and logical-mathematical intelligence dominated and determined curriculum design principles for a large part of the XX-th century. An analysis of linguistic intelligence can not avoid the contribution of B.S. Skinner whose work *Verbal behavior* is considered to be of moderate influence because in the same period of Skinner's work the research in the field of linguistics followed a different perspective as represented by the work of Noam Chomsky that aparently attracted more interest.[9]

In the field of psychometrics the psychological tests and their different revisions among which the best known is that of David Wechsler (WAIS, Wechsler Adult Intelligence Scale, revised in 2008 by Pearson, WAIS-IV) offered different

În domeniul psihometriei testele psihologie și diferitele revizuirii ale acestora între care cel mai cunoscut este cel al lui David Wechsler (WAIS- Wechsler Adult Intelligence Scale, revizuit în 2008 de către Pearson, WAIS-IV) au reprezentat abordări diferite comparativ cu cele formulate de către Alfred Binet. Dacă scala lui Binet este în funcție de nivelul de realizare al sarcinilor, și avea teste care erau considerate suplimentare sau alternative, testul Wechsler – Bellevue a fost primul care a utilizat scale în funcție de nivelul de performanță.

Teoria inteligențelor multiple propune o concepție mai largă a tipurilor de inteligență și din aceste motive sistemele instrucționale în care dominau activitățile fundamentate pe baza inteligenței logico – matematice și lingvistice văd un inamic în formulările acestei teorii. Persoanele care posedă acest tip de inteligență gândesc cu predilecție în cuvinte și folosesc cu ușurință limba pentru a exprima și înțelege realități complexe; au o sensibilitate specială pentru ordinea cuvintelor, sonoritatea și ritmurile limbii. Copiii cu o inteligență predominant lingvistică învață repede limba maternă precum și limbi străine, citesc cu plăcere, folosesc metafore și își aleg cariera pe baza capacităților lingvistice. [10]

Încercările de a utiliza instrumente de măsură pentru a determina aceste tipuri de inteligențe include elaborarea de teste psihometrice care conțin elemente ale unor teste consacrate așa cum este situația setului de teste MIDAS. Testele care măsoară constructe specifice teoriei inteligențelor multiple (conform MIDAS, *A Professional Manual*, pag. 49) :

Inteligența lingvistică:

- 1) WAIS-R : subtestul de vocabular
- 2) Fluență verbală (Stanford – Binet)
- 3) Minkus Completion (Stanford-Binet)

Constructele specifice inteligenței

approaches compared to those formulated by Alfred Binet. If Binet's scale is based on the level of achievement of tasks, and has tests that were considered as supplementary and alternative, the test Wechsler - Bellevue was the first to use scales concerning the level of performance.

The theory of multiple intelligences proposes a broader conception of intelligence types and for these reasons instructional and educational systems that were dominated by activities based on logical-mathematical intelligence and linguistic formulations regard this theory as a threat. People who have this intelligence think mainly in words and easily use language to express and understand complex realities, have a special sensitivity to the order of words, sounds and rhythms of language. Children with a predominantly linguistic intelligence quickly learn language and languages, read with pleasure, using metaphors and choose their career based on language abilities.[10]

Attempts to use measurement tools to determine these types of intelligences include the development of psychometric tests containing elements of established tests as a test case set MIDAS.

Tests that measure specific constructs multiple intelligences theory (as MIDAS, *A Professional Handbook*, page 49) such as for linguistic intelligence:

- 1) WAIS-R vocabulary subtest
- 2) Verbal Fluency (Stanford - Binet)
- 3) Completion Minkus (Stanford-Binet)

Specific test methods according to linguistic intelligence constructs MIDAS are rhetorical skills, sensitivity to speech writing and reading skills. In the intellectual style language skills are included in the innovative style. [11] The administration of such a questionnaire to students in secondary school, curriculum development cycle, revealed in both test and final test, for the experimental group and the control group constructs such levels of intelligence. These results were

lingvistice conform testului MIDAS sunt: deprinderile retorice, sensibilitate în exprimare, abilități de scris – citit. În cadrul stilurilor intelectuale abilitățile lingvistice sunt incluse în cadrul stilului inovativ.[11] Administrarea unui astfel de chestionar la elevii din ciclul gimnazial, ciclul curricular de dezvoltare a pus în evidență atât la test cât și la testul final atât la grupul experimental cât și la grupul de control nivele ale constructelor acestui tip de inteligență. Aceste rezultate corelate cu analiza rezultatelor școlare au fundamentat proiectarea de activități didactice pe grupe de nivel corespunzător inteligenței lingvistice. [12] De asemenea s-a putut observa situația comparativă a stilurilor de învățare la cele două grupe. Utilizarea acestui mod de evaluare a potențialului corelat cu o analiză a rezultatelor școlare, cu analiza activităților curente la clasă la disciplina de studiu, a activităților extracurriculare pot conduce la o proiectare eficientă conform nevoilor de învățare a elevului precum și în conformitate cu nivelul potențialului acestuia făcând posibilă valorificarea eficientă a acestui potențial sau după caz ameliorarea acestuia. Nu este posibilă o proiectare eficientă și realistă decât în baza unei evaluări și cunoașteri cât mai adecvate bazate pe principii și metodologii științifice care oferă șansele evitării erorilor de natură empirică și pseudoștiințifică pe care le oferă evaluările superficiale și lipsite de fundamente științifice adecvate.

Bibliografie:

[1] Wald Henri (1968). *Realitate și limbaj*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, pag. 71.

[2] Allan D.J.(1952). *The Philosophy of Aristotle*, Oxford University Press. pag. 191.

[3] wikipedia-Quintilian/ Martin Luther, [140]

[4] Jacob Boehme, *The signature of all things with other writings*. Everyman's Library, London, published by J.M. Dent.

correlated with school performance analysis based design group learning activities appropriate level linguistic intelligence. [12] It was also observed the comparative learning styles situation of the two groups. Using this method of assessing the potential correlated with an analysis of the results in the current activities for various study subjects, extracurricular activities, can lead to effective design of educational activities according to the student's learning needs and in line with its level of potential, making possible the effective use of this potential and its improvement according to the situation. It is not possible to design efficient and realistic unless there is an evaluation and a knowledge as appropriate as possible to reality based on scientific principles and methodologies that provide opportunities to avoid errors of an empiric and pseudoconceptual nature which are usually offered by superficial assessments that lack adequate scientific foundation.

Bibliography:

[1] Wald Henri (1968). *Realitate și limbaj*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, pag. 71.

[2] Allan D.J.(1952). *The Philosophy of Aristotle*, Oxford University Press. pag. 191.

[3] wikipedia-Quintilian/ Martin Luther, [140].

[4] Jacob Boehme, *The signature of all things with other writings*. Everyman's Library, London, published by J.M. Dent.

[5] John Milton(1955). *Areopagitica and other prose works*, Everyman's Library, London, published by J.M. Dent, pag. 42.

[6]Ernst Cassirer(1973). *The Philosophy of Symbolic Forms, vol. 1 Language*, Yale University Press. pag. 147.

[7] (ed.) R.C. Oldfield and J.C. Marshall.(1968). *Language*, Penguin Modern Psychology, Penguin Books, London. pag. 32.

[8] Alfred Binet(1975). *Ideile moderne despre copii, cu prefață de Jean Piaget*. Cuvînt

- [5] Jihn Milton(1955). *Areopagitica and other prose works*, Everyman’s Library, London, published by J.M. Dent, pag. 42.
- [6]Ernst Cassirer(1973). *The Philosophy of Symbolic Forms, vol. 1 Language*, Yale University Press. pag. 147.
- [7] (ed.) R.C. Oldfield and J.C. Marshall.(1968). *Language*, Penguin Modern Psychology, Penguin Boks, London. pag. 32.
- [8] Alfred Binet(1975). *Ideile moderne despre copii, cu prefață de Jean Piaget. Cuvînt introductiv, traducere, note și comentarii de Dimitrie Todoran*, Editura Didactică și Pedagogică, București. pag. 10.
- [9]Ernest R/ Hilgard, Gordon H. Bower,(1974). *Teorii ale învățării*, Didactică și Pedagogică, București. pag. 130.
- [10] Gardner, H. (1983)*Frames of Mind: The Theory of Multiple Inteligences*, New York: Basic Books; și Gardner, H.(1999) *Intelligence Reframed*, Basic Books, New York.
- [11] Shearer, Branton C.(1996) *The MIDAS. A Professional Manual*. JK Digital Publishing, LLC dba GREYDEN Press and Shearer, Branton C., *MIDAS for KIDS, “All About Me”/ chestionar*.
- [12] Vîrtop Sorin-Avram (2010). *Structura potențialului clasei de elevi din perspectiva teoriei inteligențelor multiple/Class structure from the perspective of multiple intelligences theory*. Analele Universității „Constantin Brâncuși” din Târgu-Jiu, seria Științele Educației nr. 1 – 2010, pp. 7-18.